

Any 2001. Mathew Tree

Quan em van oferir la possibilitat de fer una crònica de la Festa Major de Granollers, la primera cosa que se'm va acudir va ser “quina feina més fàcil”. Que no havia escrit tota una crònica d'un viatge per Catalunya, ja? En comparació, escriure sobre quatre dies passats a Granollers no seria res: una qüestió d'instal·lar-me en un hotel, mirar quatre concerts i apa, a contar.

Capítol I

Fins i tot em semblava que els de l'Ajuntament em pagaven massa, per una feina tan senzillota (ara bé, si ells hi insistien...). No va ser fins que vaig mirar la pàgina web dels Blancs i Blaus que vaig tenir els primers dubtes. Blancs? Blaus? No entenia res de res. Em vaig adonar, de cop, que no sabia on m'havia ficat i que, lluny de ser un xollo o fins i tot una bicoca, l'encàrrec granollerí podria acabar sent tot un repte i no pas una mena de perllongació de les vacances.

Com a mínim, penso, avui dimecres dia 29, quan vaig cap a l'estació de Sants per agafar el tren cap a Granollers, el viatge sí que és fàcil: mitja hora amb la RENFE i ja està. A Sants, però, al cap d'una estona m'adono que hi ha alguna cosa que no quadra. La meitat de les andanes són buides. De tant en tant una veu un pèl cansada anuncia algun tren cap a Blanes pels altaveus. No hi ha res cap a Granollers: es veu que hi ha hagut un problema tècnic i que, si no et ve de gust anar a Blanes, ja has begut oli. M'assec entre la gentada cada vegada més nombrosa i més impacient que hi ha a l'esplanada de l'estació i truco a la Míriam, de la regidoria de Cultura de Granollers. L'única alternativa, m'assegura, és la d'agafar el metro, fer transbord, anar cap al metro de Fabra i Puig i agafar un autocar. Miro la meva motxilla enorme i pesadíssima –hi porto el portàtil– meravellat per la capacitat aparentment il·limitada de la RENFE de deixar els seus clients a l'estacada. De cop i volta, però, l'home del meu costat em diu: “He sentit que has d'anar cap a Granollers, oi? Si vols t'hi portem. És que visc a Cardedeu i la meva dona em recollirà d'aquí a uns minuts”. Des d'aquí, doncs, les meves gràcies sinceres a en Xavier i la Dolors, de Cardedeu.

Un cop arribat a Granollers, la Míriam em recull i em porta cap a la Fonda Europa (un dels hotels, a hores d'ara, més impressionants del país, amb unes habitacions comodíssimes en les quals, al bany, no et donen aquells sobres de sabó tan irritants sinó una ampolla sencera de sabó líquid, per exemple); però abans que em pugui acostumar al luxe de la Fonda hem d'anar cap a la regidoria de cultura, on se'm presenta mitja dotzena de persones, totes ben enfeinades, que em donen el programa de la festa major, segons el qual, pel que veig, durant els propers quatre dies hi ha un acte diferent programat cada mitja hora durant vint-i-quatre hores.

Noto, amb una preocupació creixent –on m'he ficat?–, que alguns d'aquests actes comencen

a les 5 de la matinada. Tot seguit, fem una volta pel centre perquè em familiaritzi amb les places més importants: la de les Porxades, la de les Olles, la de Can Trullàs... Uns nens amb cares de dimonis engrescats ens passen caminant, les mans plenes de globus plens d'aigua, els ulls a la recerca d'objectius adients. Mirem un moment la Botiga de la Festa. Tota la parafernàlia que té a veure amb la festa –potser perquè aquesta és un invent relativament modern, que data de l'any 1983– té un look absolutament contemporani, des del disseny gràfic excel·lent del programa o les etiquetes del cava festiu, fins a les samarretes i els barrets i els mocadors dels Blancs i els Blaus, que la gent porta d'una manera que em fa pensar en els estudiants d'art londinencs que coneixia els anys vuitanta –els d'ara són ben iguals, per cert–, que portaven roba un pèl estrafolària amb orgull, com si fos la cosa més normal del món. Molta gent de Granollers, per exemple, lliga un mocador identificador (blanc o blau, evidentment) al canell: un detall d'allò més chic, de debò...

Però ja no hi ha temps per fixar-nos en més detalls perquè hem de tornar a la regidoria per participar en el xat, anunciat des de fa temps a la web. Connectem (aquest és el primer xat al qual mai he assistit). Silenci virtual. Al final, un parell de persones connecten i xerrem una mica. Explico que, abans de venir a Granollers, l'única cosa que sabia del cert de la ciutat era que es deia la “Gernika de Catalunya” a causa d'un bombardeig feixista excepcionalment brutal, l'any 1938. En canvi, m'expliquen que la plaça Barangé es diu popularment la plaça del Cony, i quan pregunto per què em diuen perquè és una plaça de disseny i la gent diu “Què cony és això?”.

Pleguem aviat: al cap i a la fi, tal com m'informen els dos interlocutors, tothom està fora, al carrer. Que és on voldria estar jo, però no pot ser perquè –descobrim tan bon punt tornem a l'hotel– hi ha uns problemes de cal Déu amb la connexió del meu ordinador portàtil amb la pàgina dels Blancs i els Blaus per no sé quin embolic de Retevisión i Jazzfree i les mares que els van parir. Al cap de dues hores, un servidor –o sigui, jo– està a punt de tenir un atac de nervis, però un tècnic enviat per en Josep, l'informàtic de la regidoria, aconsegueix arreglar-ho tot i per fi surto al carrer per mirar el que hi ha.

Ja s'ha fet fosc, però no tan fosc com perquè no es puguin veure un parell de centenars de persones fent un ball coordinat a l'estil country a la plaça de les Porxades, tot i que, curiosament, el programa diu que són unes danses mediterrànies... i no hi ha res menys mediterrani que aquestes passes que gent de totes les edats assaja una mica incòmodament a la penombra de la plaça.

Aviat, en tot cas, vaig cap a la plaça de Can Trullàs, on uns grallers del tot mediterranis toquen a tota pastilla, i un servidor ha de confessar que la gralla no és precisament el seu instrument musical preferit, que aquell so estrident fa pensar en un estol de corbs escanyats a la vegada per una colla de iaies embogides... Però no passa res, no pot haver-hi festa major que valgui sense uns grallers i, per tant, benvinguts siguin. I n'hi ha un munt, grup rere grup de grallers en aquest acte organitzat pels Blaus, alguns dels quals formen una paret d'ombres al costat del bar... I potser deu ser veritat –penso, quan torno cap a la plaça de les Porxades per veure una mica d'Star Trek: Primer contacte–, que els Blaus són més bevedors que els Blancs, tal com alguns Blancs ja m'han avisat.

La pel·lícula no ha començat encara, així que prenc una aigua al Cafè de Sant Roc. Mentre ho faig, un tractor petit arrossega tot un bar mòbil que porta el lema VIU LA FESTA BLANCS cap a la plaça, un bar mòbil que –veig al cap d'uns minuts– està servint tots aquells

espectadors que tinguin set. La pel·lícula ja ha començat, la plaça està plena de gom a gom i, mentre segueixo els problemes de la nau estel·lar Enterprise sota el cel ja negre, intento processar tots els noms i totes les cares que he vist en un sol dia, per no dir res de segons quins detalls, com ara el rajol de la festa major que he vist però no tastat encara, mentre uns nens que ja no són tan nens llençen globus plens d'aigua a unes nenes que ja no són tan nenes. I penso: Déu meu, si la festa de debò ni tan sols ha començat i hi ha gent per totes bandes, amb cerveses o bebès a la mà, xerrant pels descosits, rient, tots, pel que he vist, tan excitats com si algú els hagués injectat una dosi potent d'adrenalina al braç. De fet, penso, tota la vila sembla immersa en un enorme bany d'adrenalina –on m'he ficat? I mentre els efectes de so de la pel·lícula ressonen sota les porxades, unes explosions anuncien les explosions de debò que segurament hi haurà quan comenci la cercavila de la cerimònia d'inici de festes demà dijous dia 30 d'agost.

Capítol II

Avui he fet cap a la plaça de la Porxada a les set de la tarda (i no Porxades, tal com havia escrit originalment, en la crònica d'ahir: una errada de foraster, un foraster cec pel que sembla, ja que el nom “plaça de la Porxada” surt aproximadament cent vegades al programa de la festa major). Avui he fet cap a la plaça de la Porxada, dic, amb una imatge inesborrable al cap: la d'una colla de senyors de mitjana edat tirant cap a grans asseguts a la Fonda Europa aquest matí, a les onze –les onze!– repeteixo: les onze!, fent la sobretaula després d'un esmorzar de forquilla, amb una ampolla de vi i dues –dues!– de conyac obertes i gairebé buides.

Però tot això no té res a veure amb la diguem-ne feina d'avui, que consisteix a assistir als actes d'inici de la cercavila. Hi arribo coincidint amb una colla de Blaus vestits d'escocesos, amb autèntiques faldilles tipus kilt i autèntics barrets tipus tam o'shanter. I espardenyes de veta. Salvador Dalí solia anar als seus vernissatges amb un bistec de vedella a cada espatlla, però això no és res en comparació amb aquests granollerins surreals del clan McHagum que porten banderoles que diuen “Honor i glòria” en anglès i que porten sacs de gemecs (blaus) i arrosseguen un carro amb la senyera penjada en un costat i la bandera escocesa –la creu de Sant Andreu– en l'altre. Hi ha escocesos que plorarien de felicitat en veure'ls...

Al balcó de l'Ajuntament s'hi han penjat els dos colors de la festa. Un mestre de cerimònies altament professional i vestit de color beix (mostra d'una neutralitat exquisida) anuncia els primers petards, i tot seguit, des del terrat de l'edifici de l'Ajuntament, un estol de cuacs voladors i xisclaires fan ressonar tota la plaça. De seguida, la cercavila es posa en marxa. Miro unes quantes de les colles, incloent-hi els mateixos escocesos, que porten una enganxina al costat del seu carro que posa “Fòssils Blaus: persones de mitjana edat aparentment normals que s'apleguen al voltant d'un carretó”. Què dimonis deu significar, això?

A poc a poc la cercavila desapareix, feliç i despreocupada, al llarg d'un carreró, i no la torno a veure fins que l'enxampo al carrer principal, on hi ha un drac que escup i pixa aigua mentre la gent crida i corre, i també hi ha una colla de bastoneres Blaves que fan la seva feina meravellosament bé, i una colla de nens molt petits amb mocadors blancs que s'ho estan passant pipa, i una pilota gegant, i un boc amb un cul brut i ben visible, tot sota un cel ennuvolat, un cel anglès... Però a Anglaterra mai no hi ha aquestes conglomeracions de gent,

aquests dracs, aquests nens, aquests ninots, aquests gegants (un rei i una reina, un hereu i una pubilla, dos pagesos)... A Anglaterra mai no fan aquestes coses.

Torno cap a la plaça i espero mentre la cercavila va entrant i, per primer cop, sona la Guimbada, l'himne de la festa escrit per Martí Ventura: una barreja engrescadora i divertida de breaks rítmics i música de pel·lícula de dibuixos animats. Els últims Blancs entren, i el mestre de cerimònies demana un aplaudiment per la Força Blanca (uns quants aplaudiments, uns quants xiulets); tot seguit els últims Blaus entren i es demana, és clar, un aplaudiment per la Força Blava, i tota la plaça, sembla, es posa a ovacionar els Blaus. Queda clar qui és la majoria aquí, si més no.

Ara els actes se segueixen un rere l'altre, cadascú amb la seva peculiar majestuositat: els Xics de Granollers fan un pilar que intenta acostar-se al l'Ajuntament des del bell mig de la plaça, però fa figa. Tot seguit, però, es torna a construir i arriba al seu objectiu. Des del balcó de l'Ajuntament baixen una corda amb la qual fan pujar l'enxaneta i després quatre castellers més, com si l'alcalde i companyia estiguessin en un helicòpter i els castellers fossin naufrags. Em dic a mi mateix: "tants anys que he viscut en aquest país i mai no he vist això", com tampoc no he vist un quatre de set amb agulla, que és el que els Xics fan tot seguit, deixant que els castellers de fora caiguin amb la facilitat amb què es desplega una pell de plàtan deixant un pilar intacte al mig.

Es fa espai a l'entorn de la tarima dels músics, i a poc a poc els gegants es posen a acostar-se els uns als altres, fent giravoltes amb les seves cares de fusta, tan fredes i tan versemblants alhora; i llavors, de cop i volta, s'inclinen enrere com si tots quatre es rendissin, fins que es tornen a aixecar i posen fi al seu ball amb una elegància d'aristòcrates d'abans (que és el que són, al cap i a la fi).

Després toca el ball del colom, un ocell de plomes blanques i blaves i amb una cara petita i negra i del tot malèfica. El segueix el drac, que fa quatre bots i escup foc i una llum tan breu com intensa a tot arreu; fins que, per fi, els toca als éssers humans actuar, en aquest cas l'alcalde, ja enfocat en el seu balcó per un focus brillant. Diu el que –en tant que alcalde– ha de dir i deixa la paraula a l'alpinista Sergi Mingote, que diu totes les coses que els alcaldes no diuen mai: carrega contra els peatges (la plaça li demostra el seu suport amb un xiulet unànime), la falta d'aparcaments, i més coses que són, si ho he entès bé, els principals problemes urbanístics de la ciutat.

Com si volgués acabar el seu discurs amb un punt d'exclamació, encén la traca penjada entre el balcó i un fanal, que fa un soroll impressionant, de guerra, i es torna a tocar la Guimbada i la gent es dispersa a poc a poc... I què més puc dir?, després de gairebé tres hores de fum i espurnes, de nens encantats, d'animals mítics inventats fa poc, d'escocesos que porten espadenyes, de cucs eixordadors, de caps grossos i xaranges i tambors i gralles –les gralles que ahir no m'agradaven gens i que ara em semblen imprescindibles... Després de viure tot això, em rendixo, ja sóc un incondicional de la festa major de Granollers, ja la seguiré cop per cop, incloent-hi el correfoc i el correaigua, el campionat de futbolins i l'estirada de corda, i la pixada (que tinc entès que ja és quasi oficial) davant de l'Ajuntament, i tot, fins a l'últim acte, fins a l'última nit golfa...

A tres quarts d'una de la matinada, baixo cap a la plaça del Cony per veure què cony hi fan. Havia pensat que només hi trobaria gent jove, però, curiosament, hi ha la mateixa barreja

d'edats que he vist a l'inici de la cercavila. Al costat de la cua per comprar tiquets per a les begudes fins i tot hi ha un bebè adormit en un cotxet. Alguns –bastants– nens més grans juguen, un pèl cansats, tot grimpant per l'escultura metàl·lica que hi ha al mig de la plaça i que no se sap ben bé què representa. Hi ha molts adolescents, però també molta gent de vint anys en amunt, i de tant en tant clisso algun carrossa que ja ha fet la quarantena: així, no em sento tan sol.

Tothom espera que comenci a tocar l'Orquestra Cimarrón, un conjunt altament professional (a jutjar pel seu sistema de so, per no anar més lluny), però que pateix d'aquell automatisme tan típic de les orquestres de ball professionals: els mateixos tòpics en boca dels presentadors, que sempre són un noi i una noia que ronden els trenta anys, els mateixos temes tipus salsa amb alguna cançó d'en Serrat intercalada... I la veritat és que mai no he entès la raó de ser d'aquestes orquestres, que són d'una qualitat musical més aviat alta, que són farcides de músics i tècnics competents, amb talent, però que mai no s'arrisquen a convertir-se en grups de debò, com els Dusminguet, que vindran dissabte, posem per cas; és a dir, en grups que componen les pròpies cançons, que tenen unes idees musicals pròpies, que poden forjar-se una trajectòria musical pròpia, per bé o per mal. Les orquestres de ball, al contrari, malgrat el seu talent palès, es limiten voluntàriament a fer de versionadors de per vida, com si s'haguessin sentenciat ells mateixos a un temps indefinit de presó creativa.

És tard i tinc son, i els deixo, doncs, tot xarrupant la Fanta de taronja que m'han servit en una parada dedicada exclusivament a begudes no alcohòliques: una idea excel·lent, sobretot per a la gent que ha de conduir. O que ha d'escriure cròniques, per exemple.

Capítol III

Al matí, a les onze tocadetes, a la plaça de la Porxada, ja es poden sentir les patacades irregulars dels futbolins: el primer acte de competició al qual he assistit, i es tracta d'un acte més aviat tranquil, com si la festa major anés fent i prou, a l'espera d'emocions més fortes. Això sí, els jugadors juguen amb una seriositat que fa respecte: hi ha un parell de nois blancs (de la banda dels Blancs, vull dir) de cares llarguíssimes, que juguen com si la vida en depengués, i quan perden, se'n van amb les cares més llargues encara (tota una proesa), sense dir ni una sola paraula de comiat als seus contrincants, un dels quals és una noia, l'única de tota la competició (i l'única persona que somriu de tant en tant, a més a més).

Se m'acut –mentre miro els partits– que els “jugadors” dels Blaus porten els colors del Barça, i els dels Blancs, els de l'Espanyol o el Reial Madrid: potser és per això que a Granollers els Blancs són minoria? M'asseguren que no, que no té res a veure, que això dels Blancs i Blaus no té cap connotació futbolística ni de cap altre tipus, cosa confirmada gairebé immediatament quan veig una nena afrocatalana que porta un mocador dels Blancs... (De fet encara no entenc res de la base de la rivalitat real que hi ha entre els Blancs i els Blaus. Aquesta tarda hi haurà un acte de competició emblemàtic: l'estirada de corda; a veure si arribo a treure'n l'aigua clara, de tot plegat). En fi, hi ha gent que pot passar hores mirant un partit de futbol entre ninots, però jo, francament, no, de manera que estic a punt de marxar quan algú suggereix que em quedi tres minuts més.

Per què?

—Per la tronada de migdia. És per despertar el poble. Que no has vist els petards?
I és només ara que noto que la meitat de la plaça està precintada per la policia municipal i que al mig de la zona precintada hi ha tot de focs artificials penjats des d'una xarxa com si fossin flors decoratives; però no gaire decoratives, perquè de seguida la meitat fan el que han de fer —pam pam pam pam pam—, i per impressionant que sigui no crec que hagin aconseguit despertar tot Granollers.

Però al cap de no res, com un nen entremaliat que espera el moment idoni per dir UH per espantar el proïsme, la resta dels petards peten tot fent una sèrie d'explosions que es deuen sentir a la plaça de Vic. Em retiro dels núvols de fum i vaig a veure la cursa de patinets. Em diuen que aquesta competició és nova, i per força ho ha de ser, perquè és només des de fa un any i mig que els nens de Catalunya han aconseguit fer les voreres de les ciutats intransitables per als adults gràcies a aquests estris de color d'alumini que tots els nens esmentats van rebre, com un sol home, el dia de Reis de l'any 2000.

Els organitzadors de la cursa, però, han començat amb un retard considerable (quaranta-cinc minuts) i han canviat la trajectòria acordada a l'últim moment: com si estiguessin preparant els nens competidors per al futur, quan acabaran deixant els patinets i començaran a fer servir la RENFE.

Miro un parell de curses: els nens, alguns dels quals no tenen més de cinc anys, fan les tres voltes de la plaça Maluquer i Salvador en un tres i no res, fent equilibri a les corbes, accelerant pels trams rectes, fent virgueries, de fet, com si les seves mares els haguessin parit amb un patinet enganxat als peus. Un nano que no m'arriba a l'alçada del genoll guanya la segona cursa amb una facilitat més que admirable i començo a recordar el món perdut de les curses infantils en les quals vaig participar, a Londres, als anys seixanta, la majoria de natació, en el meu cas. Les vaig perdre totes, me cago en Déu, i des d'aleshores sempre m'ha semblat que el problema principal de les curses és que no tenen sentit si no hi ha —juntament amb el guanyador— un desgraciat que perd i que ha de ser consolat pels pares, que li solen dir mentides com ara que és més important participar que guanyar.

Faig cap al parc de Torras i Villà i miro com uns xefs gairebé invisibles remenen dues paelles enormes —una de nou-centes racions i l'altra de dues mil cent, segons el mestre de cerimònies vestit de beix que avui s'ha instal·lat al parc—, envoltats de núvols espessos que fan olor de marisc i el baf dels quals mareja una mica. Per tant, torno cap a la plaça de Maluquer i Salvador, on els nens continuen amb els patinets, i com que els envejo massa (per més inri, no tinc sentit de l'equilibri, i cauria d'un patinet a l'acte de la mateixa manera que actualment caic de bicicletes, de motos, de monopatins), continuo cap a la plaça de la Porxada on, increïblement, els Blancs i els Blaus no han deixat de jugar als futbolins (ja fa tres hores que ho fan), de manera que compro un diari i m'assec en un banc. Però les notícies que llegeixo (Milosevic, l'Orient Mitjà, Euskadi, Madrid, l'euro) són tan allunyades d'aquesta festa dels Blancs i dels Blaus que estic vivint que podrien haver tingut lloc en un altre planeta; no m'interessen en absolut, i per tant llenço el diari a la paperera més propera i torno cap al parc, aconsegueixo un tiquet i em poso a fer cua.

L'àpat en qüestió es diu “arrossada popular” i normalment, no ens enganyem, quan es fa servir l'adjectiu “popular” en aquest context (“calçotada popular”, “botifarrada popular”, etc.) no deixa de ser un sinònim per “caòtic”. Però aquesta arrossada no té res de caòtic: les cues van avançant, ningú s'avorreix, en part perquè el mestre de cerimònies (el títol oficial del qual,

em diuen, és l'speaker de Festa Major, el nom de pila del qual és Pep) realment és un mestre a l'hora d'animar la gent: entrevista ciutadà rere ciutadà, incloent-hi un anglès perdut i neguitós enmig de la gentada, fins que rebo la paella, ben servida, amb un tros de pa i coberts de plàstic. Una paella marinera boníssima (n'he menjat de molt pitjors a segons quins restaurants de Barcelona i ni parlem de la costa), feta per a un total de tres mil persones, i això que el menjar fet per a grans quantitats de gent sol ser horrorós; només hem de pensar en el menjar escolar, per exemple.

Ben pascut, doncs, torno cap a la plaça a temps per veure com els músics del Tramvia Blanc hi entren vestits amb gorres de bany tocant una música suau puntejada delicadament pels platerets, fins que tots pugen a l'escenari i s'adrecen al públic, alhora que dues grues plenes de pilotes de platja esperen pacientment, una a cada costat de la plaça.

El públic del Tramvia Blanc és el que els diaris en diuen públic infantil, és a dir, toquen per a nens. I és curiós, perquè fa només un parell d'anys, un servidor gairebé tenia al·lèrgia als nens, no els podia veure ni en pintura, i últimament, en canvi, no hi ha res que em faci tan feliç com veure uns nens feliços, com ara els nens de la cursa de patinets d'aquest matí. O com ara aquests nens que escolten les instruccions cantades pel cantant del Tramvia Blanc, que ha canviat de barret, veig: ara porta un barret de bufó en comptes d'una gorra de bany i l'alça tot cantant "Em trec el barret i mitja volta faig"... I vet aquí tots els nens i bona part dels pares traient-se els barrets que molts d'ells no tenen.

Mentre va passant el temps d'aquesta manera tan agradable m'adono de dues coses: que la plaça, de cop, s'ha omplert de gom a gom, majoritàriament d'éssers molt més baixos que no pas jo, i que bona part d'aquests éssers porten vestits de bany, que deu ser perquè els del Tramvia Blanc ara mateix estan fent la dansa de la pluja, alhora que les grues s'aixequen i els seus equips treuen unes mànegues de mida industrial que comencen a produir pluja a dojo, alhora que el drac escopidor i incontinent que vaig veure ahir a la cercavila fa el que pot, va amunt i avall tot esquitxant la canalla ja xopa de les mànegues. I tot això emmarcat musicalment per un deliciós boogie-woogie, alhora que les pilotes de platja volen disparades des de les grues i els xiscles dels nens augmenten (tot i que alguns nens, destinats, segurament, a ser funcionaris d'Hisenda, ja han agafat algunes de les pilotes i s'han fet fonedissos), un esclat de plaer que arriba al seu punt àlgid quan els del Tramvia Blanc fan aparèixer dos xurros inflables i enormes, de manera que hi ha –a la plaça de la Porxada de Granollers, aquest divendres dia 31 d'agost de l'any 2001– un nombre indeterminat de nens (i adults) saltant i botant sota raig rere raig d'aigua mentre fan ballar dos xurros gegantescos.

Al costat d'aquest espectacle genuïnament surrealista, les altres coses estranyes que he vist fins ara, com ara els Blaus escocesos o el boc amb el cul brut, semblen del tot normals.

Al cap d'una hora, però, l'aigua s'acaba i vaig cap al carrer Anselm Clavé per veure l'estirada de corda, sense deixar de taral·lejar "Em trec el barret i mitja volta faig". Pensava que això seria una competició entre, per exemple, els quinze Blancs més cepats de la vila i els quinze Blaus ídem. Però es veu que la meitat de la població s'hi ha apuntat: més d'un centenar de persones a cada banda, nois i noies i fòssils, tots amb uns guants especials – alguns d'ells de coloraines –, i tots esperant amb ganes d'entrar en acció mentre els àrbitres determinen el punt mitjà de la corda amb un estri que sembla un monocicle per a nans, una operació que triga bastant de temps.

Prou temps per anar rumiant sobre el secret de la rivalitat entre els Blancs i els Blaus; de fet, potser no hi ha cap secret, potser tinc l'evidència davant els meus ulls: l'important és que és una manera d'involucrar-hi tothom, incloent-hi tots aquells que no s'involucrarien si no hi hagués un aspecte competitiu: és a dir, el fet de competir en si és el focus d'atracció, més que el fet de pertànyer a una colla o l'altra. Potser.

Per fi, l'speaker, el Pep –que ara s'ha traslladat a una cadira elevada, enmig de tot aquest batibull, que li dóna una vista panoràmica de tot l'acte– anuncia que tot és a punt i crida “Preparats? Un, dos, tres!” Se sent un xiulet i... no passa res: per molt que cada equip tibi, el punt mitjà de la corda no es mou, fins que una mena de caps de colla dels Blaus comencen a animar els seus a base d'uns crits esfereïdors, i fins que els Blaus donen la tibada necessària per guanyar.

Estic a punt de marxar, però la cosa no s'ha acabat: ara els Blancs i els Blaus es canvien de lloc. Es veu que s'ha de guanyar dos cops. Som-hi, doncs. Més mesures fetes amb l'estri aquell. Un cop més: “Preparats?, tres, dos u” i xiulet, i sembla que els Blancs porten l'avantatge aquesta vegada (ara són els seus caps de colla que criden com bèsties). Però a l'últim moment els Blaus guanyen pels pèls, i ja està, a ells la victòria.

Poc temps tenen, però, per assaborir aquesta victòria, perquè ara –que a Granollers la gent no para mai?– el Correfoc s'està posant en marxa. L'atrapo davant de la Fonda Europa just en el moment en què els dimonis creen una mena de font de foc que s'acaba amb un soroll que fa pensar en el de la tronada del migdia.

Tot seguit els dimonis es posen en marxa, ballant cap a la plaça de la Corona; la repetició constant de focs i petards té un efecte hipnòtic, i som uns quants centenars que els seguim embadalits tant si volem com si no, mentre l'impacte del so que fan fa que es disparin les alarmes de seguretat de les botigues a cada costat fins que, arribats a la plaça, els dimonis fan una font més de foc, una flor de foc, més ben dit, que enlluerna a tothom abans d'apagar-se i deixar lloc a un silenci relatiu i a una plaça de cop i volta normal, lliure de guspires.

A aquestes alçades, qui escriu això s'està cansant i per tant se'n va cap al parc per menjar un entrepà en una de les parades, però no durant gaire estona, perquè el correaigua ja ha començat, i per tant faig cap a la plaça de la Porxada. Allà el Martí Ventura està tocant una peça excel·lent al ritme de la qual un exèrcit orgiàstic de gent majoritàriament jove està saltant sota quatre mànegues d'aigua que disparen des de quatre grues mentre uns llums de colors fan pampallugues. Dóna gust veure tanta gent passant-s'ho tan bé, fantàsticament bé, a jutjar pels xiscles d'algunes noies, i allà em quedo, una mica al marge de la massa bellugadissa, però no tan al marge, perquè noto quan alguna mànega m'encerta de ple, de manera que deixo la plaça mig xop –“Em trec el barret i mitja volta faig”–, olorant el baf d'aigua bombada abocada damunt unes llambordes calentes, una olor que formarà part de la memòria dels nens del correaigua infantil d'aquesta tarda i fins i tot de molts dels adolescents del correaigua per a adults d'aquesta nit. Sí, aquests es faran grans i segur que recordaran aquesta olor única, mig de piscina, mig de vorera, de la mateixa manera que recordo encara l'olor amarga de les fulles de Londres a finals d'agost i principis de setembre, que és quan comencen a tornar-se fràgils i trencadisses.

Capítol IV

Aquest matí hi ha una brisa fina i refrescant, una brisa còmplice i optimista que convida a caminar per les places assolellades del centre en les quals la festa major no es rendeix, ni en broma; al contrari, a tot arreu hi ha competicions i concursos: el campionat d'escacs, per exemple, a la placa de la Porxada (les peces dels jugadors Blaus s'han pintat de blau mentre que les peces dels jugadors Blancs les han deixades en el seu estat natural).

Les jugades són ràpides, gairebé impulsives, i tal com va passar amb el campionat de futbolins d'ahir hi ha cues grosses, atapeïdes, de Blancs i Blaus que esperen el seu torn.

Els deixo mentre xerren en veu baixa a l'ombra de la Porxada i me'n vaig, xino-xano, cap a la plaça de les Olles, en la qual onze persones –incloent-hi tres adults i un xicot amb un mohicà, un dels últims, com si diguéssim– aixafen alls i oli amb un clic-clic irregular.

Per molts espectadors que hi hagi a l'entorn de les taules en les quals els participants d'aquest concurs d'allioli fan la seva feina, no es pot dir que sigui un espectacle precisament espectacular i per tant el deixo, conscient, però, que tot aquest allioli fresc se servirà juntament amb les botifarres de la botifarrada popular que es farà al cap d'una hora a la mateixa plaça, una botifarrada a la qual assistiré sens dubte, perquè l'estómac ja m'està dient que entre les dues ofertes gastronòmiques del migdia –la botifarrada i el tapeo– he d'optar per la primera.

En el moment d'anar-me'n de la plaça de les Olles dos gossos, un dels quals porta un mocador blau i l'altre, un de blanc, s'ensumen amb un cert recel, i camino pel carrer de Sant Roc, cap al mercat.

Impossible, mentrestant, no fixar-se en la quantitat de nens que hi ha en aquesta ciutat. Fa cosa d'un mes, l'escriptor –el gran escriptor– Joan Perucho va publicar un article trist a la revista El Temps. I dic trist perquè és una llàstima veure com un escriptor del calibre de Joan Perucho és capaç d'escriure coses tan absurdes com ara que els immigrants estan destruint Catalunya i que la gent catalana s'ha tornat egoista i ja no vol tenir nens.

Recomano que vagi com més aviat millor cap a Granollers, on hi ha carrer rere carrer ple de nens, nens de totes les edats, nens nens nens, nens fins a la sopa, i tots catalans, incloent-hi els dels africans, senyor Perucho.

Com que la botifarrada encara es trigarà a fer, em deturo a la plaça Maluquer i Salvador, on ja hi ha cua per al tapeo dels Blaus, un tapeo invisible, amagat dins les múltiples olles que hi ha damunt els fogons i, ui, penso, això va per llarg.

Algú que no serà mai cap interiorista, o així ho espero, ha penjat renglera rere renglera d'ampolles de plàstic estripades a l'entorn del recinte, de manera que és impossible observar la feina dels cuiners durant més d'un minut sense que un tros de plàstic t'envesteixi la cara. Així i tot, però, aconsegueixo entrar en conversa amb un Blau diguem-ne força feliç que m'explica que no ha dormit durant dos dies seguits: “No sé si sóc massa gran”, diu, “ o si hi ha massa actes...”

Ja és hora, crec, d'apuntar-me, per fi, a la cua de la botifarrada, una cua més llarga del que pensava i que no es mou gaire. De fet, no es mou gens durant una hora sencera, i quan sí que es mou, ho fa a pas de cargol.

Miro el rellotge constantment, perquè a tres quarts de quatre hauré de recollir la meua companya –que ha vingut des de Barcelona per mirar la passada de rajoles d'aquesta tarda– a l'estació del tren. Per fi, sembla que la cua avança. Efectivament, després d'una hora i mitja ja puc olorar el fum boníssim, gairebé nutritiu en si mateix, de les botifarres; només hi ha un parell de grups a la cua davant meu i ja està.

A poc a poc ens hi acostem, a la meta. Estic endrapant una botifarra imaginària quan se'ns informa que les botifarres de debò, les reals, s'han acabat. Miro el rellotge. Faig tard. Vaig corrent cap a l'estació per recollir la companya i la porto directament cap a la plaça de la Porxada perquè pugui veure les banderes blanques i blaves de l'Ajuntament i copsar l'ambient en general.

Volem veure els trencaclosques que el programa diu que es faran al carrer Anselm Clavé. Però en comptes de trencaclosques hi ha balls de bastons, que seguim fins a la plaça, on un grup de nois, asseguts davant de dos bancs d'ordinadors, juguen a Quake. Però mirar com una altra persona juga a un videojoc és tan interessant com veure com s'asseca la pintura, i per tant passem dels jugadors de Quake i seiem en una terrassa mentre els gegants de Granollers i Tarragona desapareixen plegats –com si anessin a fer una cervesa– per un carrer lateral.

Decidim reprendre el camí cap a Anselm Clavé, a veure si enxampem, per fi, els trencaclosques; però aquesta vegada hi ha una cursa de transport de criatures amb cotxet: uns pares –uns pares joves, val a dir– han de fer una tombarella, zigzaguejar entre uns triangles de trànsit, lligar-se un bolígraf a la cintura i sucari-lo en una garrafa d'aigua –em sembla, no ho tinc gaire clar–, fer la volta a un pneumàtic i tot seguit preparar un biberó; i han de fer tot això mentre dirigeixen un cotxet amb un nen viu a dins.

Veiem un parell de curses, durant les quals els nens en qüestió demostren la més perfecta indiferència per les proeses que fan els seus progenitors. I, francament, els nens no són els únics, de manera que marxem d'allà, anem en una pastisseria i hi comprem un rajol de Granollers sencer per regalar a la meua mare, perquè tingui un tast d'una festa major que segurament no podrà veure mai.

Una llàstima, pensem, mentre mirem, ja tornats al carrer Anselm Clavé, com els concursants Blancs i Blaus s'arreglaren en dues fileres per a la passada de rajoles: des de la Fonda Europa fins a la plaça de la Corona, centenars i centenars de persones. I el Pep, l'speaker, ha tornat a la seva cadira elevada i ha començat a explicar les regles d'aquesta competició sisífica: durarà exactament set minuts –per què set i no cinc o deu?– i, a més, un cop acabats aquests set minuts reglamentaris, totes les rajoles que encara es queden a les mans dels concursants s'hauran de passar cap a la pila final. Molt bé.

“Preparats? tres, dos, u” i xiulet, i les primeres rajoles comencen a aparèixer, fins que totes dues fileres no són sinó mans que formiguegen i rajoles bellugadisses que es mouen erràticament cap endavant com si les arrosseguéssim un cordill invisible.

El Pep comenta el progrés de les rajoles blanques i blaves com si es tractés d'una cursa de cavalls, i la veritat és que aquesta competició de mans i rajoles s'ha convertit durant set minuts en un espectacle genuïnament espectacular, una cosa apassionant, una cursa en tota regla.

Una mena d'animadora Blava gairebé perd els estreps tot xisclant als de la seva colla perquè treballin amb més rapidesa; però tot en va, perquè al cap i a la fi guanyen els Blancs.

Poc després, porto la companya cap a l'estació.

De tornada al centre, intento decidir si em permetré beure alguna cervesa, tenint en compte que és dissabte, la nit de dissabte, la nit més llarga de la festa major dels Blancs i dels Blaus.

Desafortunadament –o afortunadament, segons com es miri– gairebé no tinc temps per prendre cap cervesa, perquè hi ha acte rere acte, vagi on vagi: al Casino toquen música country (els músics, invisibles des del carrer, tapats per la gernació que els envolta); al parc de Torras i Villà el grup Àfrica d'Ivori acapara l'atenció de mig miler d'espectadors amb una sèrie de balls festius, en els quals els ballarins es comporten com pallassos, rient-se els uns dels altres, mentre segueixen el ritme dels tambors que semblen dictar amb paraules els passos que els ballarins han de fer: un xou que regalima energia i destresa i bellesa; a la plaça de Can Trullàs, l'orquestra Miven toca balls de saló, i el públic ha convertit aquesta plaça mig construïda (i l'espai pavimentat que hi ha darrere, el qual, arquitectònicament parlant, no és cap meravella, per dir-ho suaument) en un espai elegant (tal com la meva mare va dir, impressionada, quan la vam portar en un ball de saló català per primera vegada: "The Catalans certainly know how to enjoy themselves"); i a la plaça de Maluquer i Salvador un grup de rock troglodita està fent el màxim de soroll que es pot fer amb dues guitarres i una bateria i un cantant que sembla que estigui sortint de l'úter per segona vegada.

En fi, és com si algú hagués calat foc a diverses fogueres musicals arreu del centre de la ciutat.

Al mig de tota aquesta activitat musical, però, una figura misteriosa ha començat a obrir-se pas de la plaça de l'Església estant: un monjo vestit de blau, que beu d'un porró i que trepitja raïm, i que –segons una banderola que algú ha hissat darrere d'ell– es diu Sant Blau. Ell i els seus seguidors (que porten espelmes blaves entaforades en uns gotets de plàstic) es mouen ordenadament pels carrers de Granollers al so d'uns tambors, observats a l'inici de la processó pel mossèn de la ciutat, que s'assembla força al monjo, de fet, i que, segons em diuen, ha prohibit la inclusió d'aquesta processó satírica i lleugerament blasfèmia al programa oficial de la Festa Major.

Per un no creient –o fins i tot un ateu empedreït com ara un servidor– la processó de Sant Blau (amb un travestí vestit de sevillana devota que canta saetes de tant en tant i el fum de les espelmes que dona un ambient lúgubre, ben eclesiàstic, a tot plegat) no deixa de ser una paròdia de les processons catòliques de debò, i prou. Que ofèn segons quines persones? I les processons catòliques –supersticioses, carregades d'amenaques espirituals encobertes– no són ofensives, i molt, per a segons quines altres persones? Per què incloure la missa major de Sant Esteve al programa, i no pas el circuit breu i genuïnament divertit de Sant Blau? Misteris de la fe.

Com que no em vull perdre la cremada de l'Ajuntament –després de la blasfèmia, l'anarquisme–, em dirigeixo cap a la plaça de la Porxada, cada vegada més atapeïda. La cremada ha de començar a la una.

A un quart de dues, la gent comença a xiular. A dos quarts, el mateix públic està a punt de

cremar l'Ajuntament pel seu compte, i sort que a tres quarts i cinc un capgròs que sembla un petit alienígena frenètic apareix al balcó amb una torxa encesa i cala foc als focs artificials distribuïts arreu de l'edifici, les finestres del qual comencen a cremar mentre un fum de color rosa tapa tota la façana i uns castells de foc es despleguen al cel durant un total de cinc minuts, al cap dels quals la gent es dispersa, feliç, imaginant vés a saber què, mentre els de la Boina Riallera munten un concert a la plaça, i qui escriu això, més rebentat que un pare que acaba de passar les rajoles havent fet mitja dotzena de curses de transport de criatures amb cotxet seguides, se'n va al llit, a l'hora vergonyosament d'hora de les dues i cinc de la matinada.

Capítol V

Avui, l'últim dia de la festa major, m'aixeco tard, i com cada dia passo per la plaça de la Porxada per veure què hi ha. I hi ha els Diables de Granollers, que llegeixen uns versos breus que carreguen contra tots els aspectes negatius de la festa (la mediocritat de la pel·lícula Star Trek: Primer contacte, la manca de pressupostos, el fet que l'Ajuntament tan sols ha patrocinat “dos balls i un circ”).

Al final de cada vers, el diable que acaba de llegir alça un petard encès mentre un altre diable pren el seu lloc. Els diables llegeixen amb una professionalitat considerable, talment actors (però més naturals), i al final una nena vestida d'àngel es posa al mig d'aquests diables i els canta la quaranta amb quatre paraules que invoquen la patrona de Granollers.

Després d'això, els diables l'aixequen damunt una mena de plataforma –“ui,ui,ui”, se li escapa a l'àngel a través del micro mentre ho fan.

Com sempre, per cert, els micros i tot el tema de la megafonia han funcionat a la perfecció, tant en aquest acte com en tots els altres que he vist, i això que no sol haver-hi res més problemàtic, pel que fa als actes públics, que els micros: a les presentacions de llibres, per exemple, és normalíssim que el micro comenci a grinyolar just en el moment que l'autor en qüestió comença a parlar. I aquí a Granollers hem sentit com carrers llargs i places senceres s'han omplert de veus amplificades sense cap mena de xiscle lleig, cap mena de problema. El tema del so ha anat com una seda, cosa que ha donat un toc de professionalitat a tot plegat, com si tot plegat hagués estat un concert de rock immens i diversificat.

Tan bon punt els Diables se n'han anat, els castellers de Granollers, Sabadell i Terrassa arriben a la plaça. Els miro, dret sota la Porxada, mentre munten –o intenten muntar– una torre de set, un quatre de set amb agulla, un tres de set, un quatre de vuit, un tres de set per sota, un quatre de set i un cinc de set. I és avui, per primera vegada, gràcies a les explicacions que es donen per megafonia, que per fi entenc què carai volen dir totes aquestes combinacions de números: tants anys que he mirat les colles de castellers de mig Catalunya embadalit i badoc, i és només ara, a Granollers, amb les cames que em fan mal d'haver estat dret massa temps, amagant-me a l'ombra, que començo a copsar alguns dels aspectes més bàsics d'aquestes proves tenses, aquest esport simbòlic i integrador.

Ara bé, aquestes activitats –els versots i la trobada castellera– no deixen de ser una mena de preludi de l'acte més important d'avui: el concurs de rajolers, precedit, segons el programa, per un ball de donzelles.

Després de dinar, torno a la plaça de la Porxada a un quart de 7, perquè volia veure aquest ball, però arribo massa tard: no hi ha ni una sola donzella a la plaça, ni molt menys una que sembli que estigui a punt de ballar; el ball s'ha esfumat, com si mai no hagués tingut lloc.

Afortunadament, els gegants estan a punt per escortar els rajolers Jordi Galí i Joan Josep Biscarri al Pavelló Municipal d'Esports. Segueixo el seguici, que va a poc a poc pels carrers de la vila. Hi ha molt poca gent, cosa que m'estranya (pensava que aquest acte havia de ser el més popular de tots), i no és fins que arribem al Pavelló que m'adono que mig Granollers, més llest que no pas jo, ja s'hi ha entaforat.

Trobo un espai en un dels pocs racons disponibles i escolto mentre l'speaker, Pep –no dubtava que hi seria– ens explica quatre coses sobre el concurs: els rajolers tenen tres torns de cinc minuts cadascun per fabricar el màxim nombre possible de rajoles, cairons (què deu ser un cairó?) i maons, respectivament: un tipus de competició que no existeix en cap altre lloc del planeta, que jo sàpiga. I és una competició de debò: un cop encetada, els Blaus animen Biscarri i els Blancs, Galí, com si els rajolers fossin equips de futbol americà, alhora que el nombre de rajoles fetes surt al marcador i tot el públic coreja el compte enrere dels últims deu segons de cada prova amb un entusiasme que fa augmentar la calor ja considerable que fa al pavelló.

El guanyador, per K.O. (ha guanyat totes tres proves), és en Jordi Galí, dels Blancs, els quals comencen a fer bots i a tocar la Guimbada: una massa bellugadissa de samarretes blanques i barrets de palla que xiscla i crida mentre els altres espectadors fan cap a les sortides.

I ja està, s'ha acabat la competició més important entre Blancs i Blaus.

Ara, mentre torno cap al centre sota la foscor creixent del capvespre, sé que, efectivament, la festa major s'ha acabat –tot i que falten actes, tot i que falta el veredict. I si em pregunto si he vist alguna cosa especial a Granollers durant aquests últims dies, doncs puc dir que sí, que he vist una cosa que no oblidaré mai de la vida: he vist milers i milers de persones badant davant de focs i petards, o bé ballant sota els colors del correaigua, o bé ballant al so de la música d'orquestra rere orquestra, o bé menjant paella al parc, o bé bevent tot l'alcohol que desitgin sense cap mena de problema, sense les baralles i la mala llet que hi hauria hagut en una situació semblant a Anglaterra, posem per cas, on la gent beu i tot seguit oblida com gaudir de la vida. I tot això els granollerins ho han fet estant dividits en dues colles suposadament oposades; han creat la seva pròpia rivalitat i s'hi han rebotat com nens en la sorra, han creat la seva pròpia rivalitat per tal de fer les coses més interessants i no pas més agressives, han creat la seva pròpia rivalitat i n'han fet un mecanisme per lligar, per conèixer més gent, per integrar els estrangers, per il·lusionar els nens.

Passar-s'ho bé sense fotre el proïsme, vet aquí el repte. Passar-s'ho bé directament, vet aquí una cosa difícil de veure. Caminant cap al centre després del concurs de rajolers m'adono que durant quatre dies és precisament això que he vist a Granollers: la gent –nens, joves, fòssils, vells– passant-s'ho bé en bona part gràcies a aquest invent dels Blancs i els Blaus, que ha fet possible la celebració amb tensió i sense violència, un equilibri difícil de mantenir però mantingut aquí, dia rere dia, competició rere competició, ball rere ball, llarga espera rere llarga espera.

Una cosa realment especial: d'aquí una hora, anunciaran la colla guanyadora. Però a mi ja no m'importa: aviat hauré de tornar a Barcelona i la festa major de Granollers no deixarà de ser

un record. Un record que durarà per molt però molt de temps, això sí. Guanyi qui guanyi.

// S'ha separat la Galeria d'imatges corresponent al uploader d'imatges propi del content type,
// dels "nodes reference" als continguts de "Galeria d'imatges" pre-existents. ?> // Uploader
d'imatges ?> // "Nodes reference" a les Galeries d'imatges ?>

comunicacio@ajuntament.granollers.cat

URL d'origen:<https://www.granollers.cat/festamajor/any-2001-mathew-tree>